

KARTA PRZEDMIOTU

Rok akademicki 2010/2011

Nazwa przedmiotu: Urządzenia i sieci elektroenergetyczne	Kod/nr (wewnętrzny jednostki) S I-AiEG/30
Rodzaj i tryb studiów: Stacjonarne I stopnia	
Kierunek: Górnictwo i Geologia	
Specjalność: Automatyka i energoelektryka w górnictwie	
Semestr: V	
Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne: Niezbędna jest znajomość podstaw elektrotechniki i sukcesywnie poznawane własności maszyn elektrycznych oraz mechaniki ogólnej i wytrzymałości materiałów	
Prowadzący przedmiot: dr hab. inż. Piotr Gawor, prof. nzw. Polit. Śl.	
Prowadzący zajęcia: (poniżej wpisać imię i nazwisko prowadzących)	Liczba godzin:
Wykład: dr hab. inż. Piotr Gawor, prof. nzw. Polit. Śl.	45
Ćwiczenia: dr inż. Jarosław Joostberens	30
Laboratorium: -	-
Projekt: -	-
Seminarium: -	-
Założenia i cele przedmiotu: Celem przedmiotu jest wyposażenie absolwenta w umiejętności niezbędne do eksploatacji i projektowania elementów układu elektroenergetycznego zakładu górniczego z uwzględnieniem specyfiki warunków podziemi kopalń.	
Treści programowe: Wykład Kopalniany układ elektroenergetyczny i jego elementy. Warunki i stany pracy urządzeń elektroenergetycznych w kopalniach. Napięcia znamionowe i układy sieci stosowane w górnictwie. Wpływ zmian napięcia roboczego na pracę urządzeń elektrycznych. Dopuszczalne spadki napięcia podczas pracy ustalonej i podczas rozruchów silników maszyn górniczych. Podział, elementy składowe i wymagania stawiane kopalnianym sieciom elektroenergetycznym. Budowa i oznaczenia kabli elektroenergetycznych. Kable górnicze ekranowane. Budowa i oznaczanie górniczych przewodów oponowych; kierunki i tendencje rozwojowe. Osprzęt linii kablowych i zasady ich budowy w podziemiach i na powierzchni zakładów górniczych. Obciążalność prądowa kabli i przewodów oponowych. Wpływ sposobu ułożenia linii na obciążalność i dobór przekroju przewodów. Schematy zastępcze elementów sieci elektroenergetycznych. Zasady obliczania rozprywu prądów i spadków napięcia w sieciach nn i SN. Regulacja napięcia w sieciach. Podstawy gospodarki mocą bierną w zakładach górniczych. Podział, przyczyny i skutki zwarć w sieciach kopalnianych. Przebiegi czasowe prądów zwar-	

ciowych. Obliczanie charakterystycznych maksymalnych prądów zwarciovych w sieciach średniego napięcia przy zwarciach odległych i w pobliżu generatorów. Wpływ silników na wartości i przebieg prądów zwarciovych. Obliczanie minimalnych prądów zwarciovych do doboru zabezpieczeń. Ograniczanie prądów zwarc międzyfazowych. Zwarcia w sieciach niskonapięciowych. Zwarcia doziemne w sieciach o izolowanym punkcie neutralnym. Filtry składowych zerowych prądu i napięcia. Zjawiska przepięciowe towarzyszące zwarciom doziemnym. Ograniczanie prądów ziemnozwarciowych, kompensacja prądów doziemnych pojemnościowych.

Podstawy budowy i stosowania urządzeń elektroenergetycznych w warunkach kopalniach. Części składowe urządzeń i oddziaływania, na jakie narażone są w różnych warunkach i stanach pracy. Oddziaływania i wytrzymałość elektryczna. Przepięcia występujące w sieciach kopalnianych. Właściwości wybranych materiałów i układów elektroizolacyjnych. Wpływ warunków środowiskowych na wytrzymałość elektryczną i stan izolacji. Napięcia probiercze i kontrola stanu izolacji Oddziaływania i wytrzymałość cieplna przewodów i urządzeń elektrycznych. Obciążalność długotrwała i zwarciowa. Oddziaływania i wytrzymałość elektrodynamiczna urządzeń. Ochrona środowiskowa urządzeń elektrycznych. Stopnie ochrony zapewniane przez osłony (kod IP). Zagrożenie wybuchowe od urządzeń elektrycznych. Podstawy budowy urządzeń elektrycznych w wykonaniu przeciwwybuchowym.

Łączniki elektroenergetyczne; klasyfikacja i podstawowe właściwości. Łuk elektryczny i sposoby jego gaszenia. Budowa, zastosowanie i dobór odłączników. Rozłączniki stosowane w kopalnianych urządzeniach elektroenergetycznych i ich dobór. Budowa i właściwości styczników elektromagnesowych i próżniowych. Kategorie użytkowania i układy sterowania styczników. Wyłączniki stosowane w sieciach kopalnianych średniego i niskiego napięcia. Dobór wyłączników.

Treść/tematy:

Ćwiczenia:

Obliczanie rozptywu prądów, spadków napięcia i strat mocy w sieciach niskonapięciowych przy pracy ustalonej silników. Obliczanie rozptywu prądów, spadków napięcia w sieciach niskonapięciowych podczas rozruchu silników. Obliczanie rozptywu prądów, spadków napięcia i strat mocy w sieciach średniego napięcia i w transformatorach. Dobór zaczełów transformatorów kopalnianych. Dobór przekroju żył roboczych kabli i przewodów oponowych.

Sporządzanie schematów zastępczych i obliczanie impedancji zastępczej sieci w stanie zwarc międzyfazowych. Obliczanie charakterystycznych prądów zwarciovych w sieciach średniego i niskiego napięcia niezbędnych do sprawdzania i doboru kabli i aparatury.

Metody dydaktyczne:

Metoda asymilacji wiedzy – wykład z możliwością dyskusji. Metody praktyczne – rozwiązywanie zadań nawiązujących do problemów praktycznych

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

1. Wykład: Egzamin dwuczęściowy: pisemny z rozwiązywania zadań i ustny z materiału wykładów.
2. Ćwiczenia: Dwa kolokwia polegające na rozwiązaniu zadań z zakresu treści ćwiczeń z pierwszej i drugiej polowy semestru

Literatura podstawowa:

1. Markiewicz H.: Urządzenia elektroenergetyczne. WNT, Warszawa 2001 r.
2. Krasucki F.: Elektryfikacja podziemnych zakładów górniczych. Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice, 1998 r.

3. Gawor P.: Zbiór zadań z kopalnianych sieci elektroenergetycznych. Wyd. Pol. Śl. Gliwice 2006.

Literatura uzupełniająca:

1. Kacejko P., Machowski J.: Zwarcia w systemach elektroenergetycznych. WNT, Warszawa 2002 r.
2. Boron W.: Linie kablowe w podziemnych zakładach górniczych. Rozprawy i Monografie. EMAG, Katowice 2006 r

Liczba pkt ECTS: 5

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis Kierownika Katedry)

KARTA PRZEDMIOTU

Rok akademicki 2010/2011

Nazwa przedmiotu: Urządzenia i sieci elektroenergetyczne	Kod/nr (wewnętrzny jednostki) S I-AiEG/30
Rodzaj i tryb studiów: Stacjonarne I stopnia	
Kierunek: Górnictwo i Geologia	
Specjalność: Automatyka i energoelektryka w górnictwie	
Semestr: VI	
Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne: Urządzenia i sieci elektroenergetyczne sem. V Niezbędna jest znajomość podstaw elektrotechniki, metrologii elektrycznej i sukcesywnie poznawane własności maszyn elektrycznych	
Prowadzący przedmiot: dr hab. inż. Piotr Gawor, prof. nzw. Polit. Śl.	
Prowadzący zajęcia: (poniżej wpisać imię i nazwisko prowadzących)	Liczba godzin:
Wykład: dr hab. inż. Piotr Gawor, prof. nzw. Polit. Śl.	45
Ćwiczenia: dr inż. Jarosław Joostberens	30
Laboratorium: -nauczyciele ak. Katedry Elektryfikacji i Automatykacji Górnictwa	30
Projekt: -	-
Seminarium: -	-
Założenia i cele przedmiotu: Celem przedmiotu jest wyposażenie absolwenta w umiejętności niezbędne do eksploatacji i projektowania elementów układu elektroenergetycznego zakładu górniczego z uwzględnieniem specyfiki warunków podziemi kopalń.	
Treści programowe: Wykład Bezpieczniki topikowe – budowa i charakterystyki oraz zakres stosowania w sieciach średniego i niskiego napięcia. Dobór bezpieczników jako łączników, zabezpieczeń i ograniczników prądu zwarciovego. Budowa przekładników prądowych i układy połączeń stosowane do zasilania zabezpieczeń. Dobór przekładników prądowych. Przekładniki napięciowe – budowa, zastosowanie i dobór. Zabezpieczenia elektroenergetyczne – rola i podział; wymagania stawiane zabezpieczeniom. Zabezpieczenia zwarciovie i przeciążeniowe linii kablowych, silników, transformatorów i baterii kondensatorów. Zabezpieczenia ziemnozwarciowe stosowane w sieciach kopalnianych średniego napięcia. Centralne i blokujące zabezpieczenia upływowe sieci niskiego napięcia. Zabezpieczenia pod- i nadnapięciowe. Zabezpieczenia temperaturowe. Układy głównych stacji transformatorowo-rozdzielczych. Kopalniane rozdzielnice średniego	

napięcia – rodzaje, elementy składowe, sposoby wykonania. Układy szyn zbiorczych; budowa szyn i izolatorów. Prefabrykowane pola rozdzielcze w wykonaniu górniczym.

Przewoźne stacje transformatorowe. Rozruszniki kopalniane i zestawy manewrowe. Kopalniane zespoły transformatorowe.

Wybrane problemy zasilania maszyn górniczych w wysokowydajnych kompleksach ścianowych.

Podstawy techniki świetlnej. Źródła światła i oprawy oświetleniowe stosowane w zakładach górniczych. Sieci oświetleniowe i ich zasilanie.

Treść/tematy:

Ćwiczenia:

Obliczanie prądów zwarciovych niezbędnych do doboru zabezpieczeń nadmiarowoprądowych. Obliczanie prądów ziemnozwarciowych i składowych zerowych prądu niezbędnych do doboru zabezpieczeń ziemnozwarciowych. Obliczenia sprawdzające wytrzymałość zwarciovą kabli i aparatów oraz czułość zabezpieczeń.

Laboratorium:

Badanie próbek kabli i górniczych przewodów oponowych. Badanie nagrzewania się górniczych przewodów oponowych. Badanie wyłącznika średniego napięcia. Badanie styczników. Badanie wyłączników niskonapięciowych. Badanie przekładników prądowych. Badanie zabezpieczeń nadprądowych i ziemnozwarciowych. Badanie rozruszników kopalnianych. Badanie przewoźnych stacji transformatorowych i zespołów transformatorowych. Badanie prefabrykowanych pól rozdzielczych średniego napięcia. Badanie obwodów pomocniczych w polach rozdzielczych. Badanie górniczych opraw oświetleniowych.

Metody dydaktyczne:

Metoda asymilacji wiedzy – wykład z możliwością dyskusji. Metody praktyczne – rozwiązywanie zadań nawiązujących do problemów praktycznych, pomiary i badania urządzeń elektrycznych w warunkach laboratoryjnych

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu

1. Wykład: Egzamin dwuczęściowy: pisemny z rozwiązywania zadań i ustny z materiału wykładów.
2. Ćwiczenia: Dwa kolokwia polegające na rozwiązaniu zadań z zakresu treści ćwiczeń z pierwszej i drugiej połowy semestru
3. Laboratorium: Zaliczenie laboratorium odbywa się sukcesywnie w formie sprawdzianów po każdym wykonanym ćwiczeniu i oddania sprawozdania z ćwiczenia

Literatura podstawowa:

1. Krasucki F.: Elektryfikacja podziemnych zakładów górniczych. Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice, 1998 r.
2. Markiewicz H.: Urządzenia elektroenergetyczne. WNT, Warszawa 2001 r.
3. Gawor P.: Zbiór zadań z kopalnianych sieci elektroenergetycznych. Wyd. Pol. Śl. Gliwice 2006.
4. Pr. zb. pod red P. Gawora: Laboratorium z elektryfikacji podziemi kopalń. Skrypt ucz. Nr 1223. Polit. Śl. Gliwice, 1985 r.
5. Pr. zb. pod red. F. Krasuckiego: Laboratorium z sieci i urządzeń elektroenergetycznych w górnictwie. Pol. Śl. Skrypty Uczelniane, Gliwice 1990 r. (SU 1464).

Literatura uzupełniająca:

1. Winkler W., Wiszniewski A.: Automatyka zabezpieczeniowa w systemach

elektroenergetycznych. WNT, Warszawa 1999 r.
--

Liczba pkt ECTS: 6

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis Kierownika Katedry)